

Mestring gir muligheter

Innføring av hverdagsrehabilitering i Kristiansand kommune

Årsrapport 2014

Grete Dagsvik, rådgiver, Helsefremming og Innovasjon

Innhold

Prosjektrapport 2014.....	2
«Mestring gir muligheter»	2
Videreføring av prosjekt Hverdagsrehabilitering i Kristiansand kommune	2
Prosjektets tema	2
Suksesskriterier for hverdagsrehabilitering	2
Innhente erfaringer og rutiner fra dagens rehabiliteringstilbud	3
Formål med hverdagsrehabilitering i Kristiansand kommune	3
Prosjekt organisering.....	3
Styringsgruppe	3
Prosjektgruppe	4
Workshop.....	4
Referansegruppe.....	4
Gjennomføring av prosjekt hverdagsrehabilitering i Kristiansand.....	5
Hovedaktiviteter i 2014.....	5
Erfaringer med arbeidsmetodikken hverdagsrehabilitering og aktuelle målgrupper.....	5
Rutiner for gjennomføring av hverdagsrehabilitering, herunder vedtak og samhandling med forvaltningstjenesten	5
Kompetanse.....	6
Vurdere behov for hverdagsrehabilitering for målgruppen, og mengde personellressurser for å håndtere dette. .	7
Valg av modell for hverdagsrehabilitering, herunder organisering og ledelse.	7
Foreløpige resultater og evaluering	9
Forankring i Kristiansand kommune i 2014.....	11
Videreføring i 2015.....	12
Litteraturliste.....	13

Prosjektrapport 2014

Prosjekttittel	«Mestring gir muligheter» Videreføring av prosjekt Hverdagsrehabilitering i Kristiansand kommune
Prosjektleder	Ingeborg van Frankenhuyzen/ Grete Dagsvik
Prosjektgruppe	Tverrfaglig prosjektgruppe etablert våren 13.
Prosjektperiode	2014
Oppdragsgiver	Kristiansand kommune v/ Helse- og sosialdirektør
Prosjekttype	Utviklingsprosjekt

Prosjektets tema

Prosjektet Hverdagsrehabilitering i Kristiansand kommune startet opp våren 2013 med planleggingsarbeid. I løpet av 2013 og 2014 har det blitt etablert to tverrfaglige team for å prøve ut hverdagsrehabilitering i 4 soner i kommunen. Fokus for 2014 har samtidig vært valg av modell for hverdagsrehabilitering, kompetansebehov og sammenheng med andre kommunale rehabiliteringstjenester.

Suksesskriterier for hverdagsrehabilitering

I arbeidet med hverdagsrehabilitering har prosjektet tatt utgangspunkt i suksesskriterier beskrevet i den nasjonale [rapporten om hverdagsrehabilitering](#) (Ness mfl) har satt fire suksesskriterier som er viktige for organisering av hverdagsrehabilitering:

- Det må være støttet av kommunens ledelse og ha klare målsettinger
- Må ha tilstrekkelig og riktig kompetanse
- Må ta utgangspunkt i innbyggers ønsker og individuelle mål
- Det skal være tverrfaglige forpliktende

[KS rapport fra 2014](#), støtter de kriteriene som er beskrevet ovenfor, og nevner i tillegg:

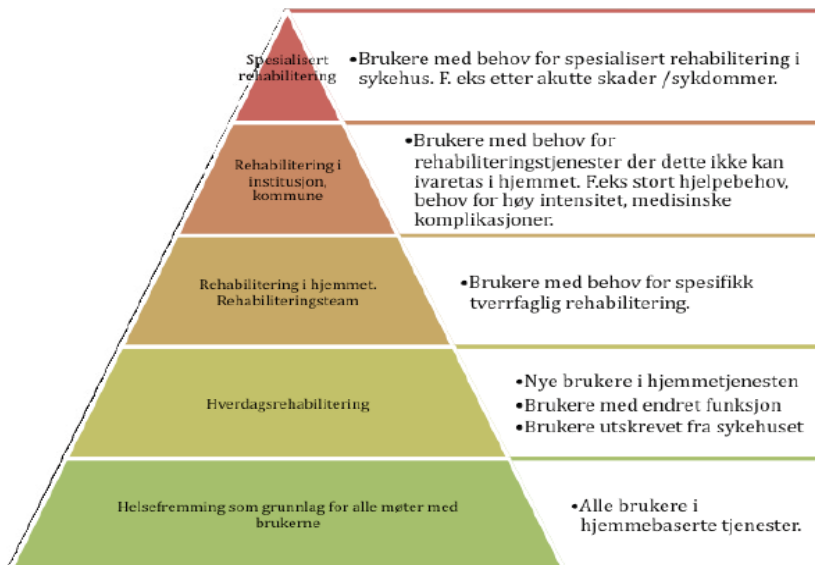
- Medarbeiderne må arbeide med motivasjon hos brukere, samt tydelig definisjon av målgruppen for hverdagsrehabilitering.
- Forankring i administrasjon og politisk ledelse poengteres spesielt.

Kristiansand kommune har vært en av utvalgskommunene, og er beskrevet i denne rapporten.

Innhente erfaringer og rutiner fra dagens rehabiliteringstilbud

Kristiansand kommune har hatt tilbud om hjemmerehabilitering over flere år, samtidig som det har vært egen kommunal rehabiliteringsinstitusjon i kommunen. Det har vært viktig å innhente erfaringer fra kommunens eksisterende rehabiliteringstilbud ved innføring av hverdagsrehabilitering, og videreutvikle kriterier og lage grenseoppganger mellom de ulike tjenestene. Arbeidet vil fortsette i 2015.

Rehabiliteringspyramiden, som ble utviklet i forbindelse med Helsefremmingsplanen i Kristiansand kommune, skisserer forholdet mellom de ulike rehabiliteringstjenestene i kommunen. I arbeidet med kriterier og målgrupper mellom ulike tjenester, er rehabiliteringspyramiden vært et godt verktøy. Rehabiliteringspyramiden har siden den ble utviklet i 2013, blitt henviset til i flere ulike dokumenter i både kommuner og spesialisthelsetjenesten. Den er også godt forklart i boken Hverdagsrehabilitering, Ness og Tuntland.

Formål med hverdagsrehabilitering i Kristiansand kommune

- Brukerne bor hjemme lenger, mestrer de hverdagslige oppgavene, deltar i sosialt liv og opplever verdighet.
- Kommunen innfører hverdagsrehabilitering i helse- og omsorgstjenesten i kommunen.
- Kommunen jobber mer målrettet, systematisk og kunnskapsbasert med rehabilitering.
- Flere innbyggere bor lengre i eget hjem og færre etterspør omfattende helse- og omsorgstjenester

Prosjekt organisering

Styringsgruppe

Det er etablert en felles styringsgruppe for prosjektene som inngår i programområde forebygging og rehabilitering i Kristiansand kommune.

Styringsgruppen består av:

- Helse- og sosialdirektør Wenche P. Dehli
- Virksomhetsleder Behandling og rehabilitering Lisbeth Bergstøl
- Virksomhetsleder Omsorgssentre Anne Sofie Hellebø
- Virksomhetsleder Service og forvaltning Ellen Torgersen
- Virksomhetsleder Helsefremming og innovasjon Anne Aunevik
- HTV Ragne Quinteros
- HTV Therese Løvseth
- HV Jan Helge Fredriksen

Programansvarlig Grete Dagsvik koordinerer arbeidet. Prosjektlederne i programområdet legger fram saker for styringsgruppen.

Det har vært gjennomført 3 styringsgruppemøter i 2014.

Prosjektgruppe

Prosjektgruppen har vært noe i endring gjennom prosjektet, dette for å sikre kompetanse og representasjon gjennom de ulike fasene og problemstillingene prosjektet har vært i.

Prosjektgruppen består av:

- Prosjektleder Ingeborg van Frankenhuyzen
- Tjenesteleder Hjemmetjeneste Vest Annette Kvanvik
- Tjenesteleder Hjemmetjeneste Øst Nina Bjørke
- Rådgiver behandling og rehabilitering Erling Ytrehus
- Avdelingsleder Service og forvaltning Bente Wulff
- Saksbehandler forvaltning Greta Knudsen
- Teamkoordinator fysio/ ergo Trygve Waldeland
- Soneleder Kongens sone Linda Vavik
- Prosjektmedarbeider Kristine Jortveit
- Representant fra Rådet for funksjonshemmede Knut Brox
- Representant fra Eldrerådet Randi Roll Lund

Det har vært gjennomført 11 prosjektgruppemøter i 2014.

Workshop

I forbindelse med vurdering av ulike modeller for hverdagsrehabilitering for videreføring i Kristiansand kommune, og ledelse og organisering av hverdagsrehabilitering, har det blitt gjennomført 2 workshops hvor involverte tjenester, faggrupper og tillitsvalgte var tilstede.

Referansegruppe

Det har vært gjennomført 2 referansegruppemøter i 2014

Gjennomføring av prosjekt hverdagsrehabilitering i Kristiansand

Hovedaktiviteter i 2014

I 2014 har følgende aktiviteter/ milepæler vært sentrale:

Erfaringer med arbeidsmetodikken hverdagsrehabilitering og aktuelle målgrupper

Det viktigste har å få erfaring med å gjennomføre hverdagsrehabilitering, hverdagsrehabilitering for ulike brukergrupper, arbeidsmetodikk i motorteamene, samt erfaring på samarbeidet mellom motorteam og hjemmetjenesten.

Det er i løpet av 2014 blitt etablert 2 motorteam i hverdagsrehabilitering, bestående av sykepleier, ergoterapeuter og fysioterapeuter. Teamet dekker 4 soner i hjemmetjenesten i Kristiansand. Hverdagsrehabilitering er ledet av soneleder i en av de aktuelle sonene, prosjektleder har fungert som koordinator for hverdagsrehabiliteringsteamet.

Hverdagsrehabilitering i Kristiansand har følgende målgruppe:

- Vurderes for alle nye tjenestesøkere
- Brukere med endring i funksjon som har tjenester fra før
- Brukere som forstår instruksjon og kan formulere sine mål
- Hjemmeboende
- Utskrivningsklare innbyggere fra sykehus og døgnrehabilitering

Intervju med [en av brukerne](#) i hverdagsrehabilitering.

Jeg er overbevist om at han hadde blitt sittende mye lenger uten hverdags-rehabilitering, sier kona.

- Mange ting som man tar som en selvfølge var plutselig blitt vanskelige. Det var veldig godt å oppleve at jeg kom på bedringens vei, og at vi fikk reist på cruise til slutt, sier den tidligere redaktøren.

Prosjektet har sammen med de øvrige tjenestene utarbeidet disse hovedskillene mellom hverdagsrehabilitering og annen rehabilitering i hjemmet:

Hverdagsrehabilitering	Annen rehabilitering i hjemmet
Funksjon og aktivitetskompetanse	Diagnose, funksjon og aktivitetskompetanse
Utgangspunkt i hjemmetjeneste. Få aktører jobber sammen	Utgangspunkt i flere virksomheter, tjenester og sektorer. Flere aktører involvert.
Hovedvekt eldre	Flere yngre brukere, arbeidsfør alder, familie
Rehabiliteringsplan	Individuell plan og koordinator
Kommer fra sykehus eller kommunale instanser	Kommer fra spesialisert rehabilitering eller opplæring

Rutiner for gjennomføring av hverdagsrehabilitering, herunder vedtak og samhandling med forvaltningstjenesten

Det er utarbeidet rutiner for hverdagsrehabilitering i Kristiansand, og prosjektet har tatt utgangspunkt i et 4 ukers forløp for hverdagsrehabilitering. Dette vil tilpasses etter individuelle behov.

Det er motorteamet som gjennomfører kartlegging ved hjelp COPM, SPPB og IPLOS. Ut fra kartleggingen utarbeider brukeren målsetting for perioden, og det lages en plan for hverdagsrehabiliteringsperioden.

HELSE OG SOSIAL
Virksomhet helsefremming og innovasjon

MINE MÅL:

.....

.....

.....

.....

PROSJEKT
Mestring gir muligheter HVERDAGSREHABILITERING

Saksbehandler fra forvaltning er med på ukentlige møter for å sikre samhandling mellom forvaltning og de utøvende tjenestene, samt bedre rutiner omkring vedtak og vurdering av videre behov for tjenester etter endt hverdagsrehabilitering.

I prosjektperioden har man valgt å prosjektfinsiere en 60 % saksbehandlerressurs fra forvaltningstjenesten for å sikre gode rutiner og samarbeid mellom hverdagsrehabiliteringsteamet og forvaltningstjenesten. Kompetanseutvikling

Forløp hverdagsrehabilitering

Kompetanse

I 2014 har hverdagsrehabilitering blitt igangsatt i 2 nye soner i hjemmetjenesten. I forbindelse med dette har det blitt gjennomført to halve dager med undervisning for hjemmetjenesten.

Det blir også gjennomført undervisning om aktuelle tema i hver enkelt sone hver 14. dag. Dette gjelder tema som:

- Kartleggingsverktøy
- Hverdagsmestring som tankegang
- Samarbeid
- Funksjonstrening
- Kommunikasjon
- Hjelpemidler
- Fallforebygging/ sikkerhet i hjemmet
- Forflytning
- Motivasjon

Prosjektet har utviklet Mestringshjulet eller aktivitetshjulet (se illustrasjon). Denne er laget med utgangspunkt i COPM, som et verktøy for samtale. Flere kommuner har tatt i bruk mestringshjulet. Hjulet er beskrevet i boken Hverdagsrehabilitering av Tunland og Ness.

Gjennomgang av kartleggingsverktøy og deltakelse i forskning har vært gjennomført som internopplæring for de som arbeider i hverdagsrehabiliteringsteamene.

Det har også blitt utviklet et veiledningshefte for [ansatte i hjemmetjenesten](#), som et verktøy for å sikre kompetanse og forståelse for hverdagsrehabilitering i hjemmetjenesten.

Hvordan har det vært å gå fra å være en hjemmesykepleier til sykepleier i hverdagsrehabilitering?

Det handler veldig mye om å slippe hjelperrollen, og å la være å overta. Vi pleier å si at vi skal holde hendene på ryggen. Ikke fordi vi ikke vil gjøre noe, men fordi vi skal hjelpe brukerne med å klare det selv. Vi arbeider for at brukeren blir mest mulig selvhjulpen for eksempel med hensyn til dusj og annen personlig hygiene. Hvis jeg hjelper for mye, så mister hun evnen til å gjøre det selv.

Fra intervju med Johanne Klovning, sykepleier i hverdagsrehabilitering

Det har blitt laget en plan for kompetanseheving i forbindelse med iverksetting av hverdagsrehabilitering til nye områder.

Prosjektleder har deltatt på workshop om kompetanse innen hverdagsrehabilitering i regi av KS, NSF, NFF og Ergoterapeutene. Arbeidet har resultert i følgende [rapport](#).

Kristiansand kommune har sammen med Arendal kommune i 2014 vært prosjekteier i prosjektet [Hverdagsrehabilitering og teknologistøtte](#), som har vært drevet fra Innomed.

Forprosjektet ble gjennomført for å vurdere hvordan teknologi kan støtte hverdagsrehabilitering. Funnene som ble gjort handlet i stor grad om:

- Teknologi for bedre kommunikasjon mellom team og bruker
- Nyttige arbeidsverktøy for teamet
- Oppfølging av bruker etter endt hverdagsrehabilitering

Vurdere behov for hverdagsrehabilitering for målgruppen, og mengde personellressurser for å håndtere dette.

Med utgangspunkt i foreløpig erfaring med målgruppen i hverdagsrehabilitering, har man kommet fram til at ca. 13 % av dagens brukere som fra før hadde hjemmesykepleie kan være aktuelle for hverdagsrehabilitering. Det er ca. 1800 brukere av hjemmesykepleie totalt i Kristiansand kommune, 13 % gir ca. 230 brukere pr år.

I følge erfaringer fra andre prosjekt, vil ca. 30 % av nye søkere til hjemmesykepleie være er aktuelle for hverdagsrehabilitering. I Kristiansand har det siden 2000 gjennomsnittlig vært 686 nye søkere til hjemmesykepleie årlig. Dette tilsier ca. 206 aktuelle kandidater for hverdagsrehabilitering årlig fra denne gruppen

Totalt sett så bør man derfor beregne at ca. 440 brukere pr år vil ha behov for hverdagsrehabilitering i Kristiansand kommune. Søkere til hjemmehjelp, og beboere i omsorgsboliger er ikke tatt med. Dette må arbeides videre med, også sett i sammenheng med demografisk endring og en kraftig økning av andelen eldre over 75 år fram mot 2030.

På bakgrunn av erfaringene med hverdagsrehabilitering i Kristiansand og innhenting av erfaringer fra andre kommuner, har man kommet fram til at 4 tverrfaglige team i samarbeid med hjemmetjenestene vil kunne dekke behovet for hverdagsrehabilitering for hjemmetjeneste og omsorgsboliger. De vil kunne håndtere ca. 400 brukere pr år.

Valg av modell for hverdagsrehabilitering, herunder organisering og ledelse.

Følgende modeller for hverdagsrehabilitering har blitt vurdert i Kristiansand:

Hverdagsrehabiliteringstjeneste	«Motorsteam – modell»	«alle gjør alt modell»
--	------------------------------	-------------------------------

Hverdagsrehabilitering som egen tjeneste. Hvor brukerne får «alle» tjenestene de har behov for herfra. Tjenesten erstatter tiltak fra sonepersonale i perioden brukeren har hverdagsrehabilitering.	Definert tverrfaglig team til hverdagsrehabilitering som gjennomfører tiltak i samarbeid med hjemmetjenesten	Hverdagsrehabilitering integrert i hjemmetjenesten hvor ingen har definerte stillinger for hverdagsrehabilitering.
---	--	--

Kristiansand kommune har i 2014 vedtatt at hverdagsrehabilitering skal organiseres i motorteammodell, hvor et tverrfaglig team arbeider sammen med hjemmetjenestene for å gjennomføre hverdagsrehabilitering. Teamene i hverdagsrehabilitering vil ledes av soneledere.

Kommunen har gjennom dette siste året gjort seg gode erfaringer med denne modellen. Det legges vekt på at teamene jobber nært til hjemmetjenesten, og at dette vil skape kompetanseheving i den øvrige hjemmetjenesten. Ledergruppen gir uttrykk for at modellen hvor hverdagsrehabilitering er integrert i dagens hjemmetjeneste vil være en aktuell modell på lang sikt, men mener at dagens organisasjon ikke er klar for dette.

Foreløpige resultater og evaluering

For å systematisere disse erfaringene, registreres kvantitative data som resultater av kartlegginger fra COPM, SPPB og IPLOS. I tillegg til timeregistrering og antall besøk før og etter hverdagsrehabilitering. Det har også vært gjennomført fokusgruppeintervjuer i hjemmetjenestene ca. 6 mnd. etter innføring av hverdagsrehabilitering.

I perioden fra september 2013 til januar 2015 har 155 brukere fått tilbudet hverdagsrehabilitering. Dette fordeler seg på 107 kvinner og 48 menn. 119 av brukerne har vært over 75 år.

Prosjektet har fram til nå inkludert 65 personer til den Nasjonale følgeevalueringen som gjennomføres fra Omsorgsforskning Vest.

Foreløpige resultater

Det har blitt gjennomført manuell registrering av resultater i et eget excel dokument, dette er ført individnivå, og deretter avidentifisert. Nye brukere som ikke har hatt tjenester fra før har det blitt stipulert tjenestebehov for, dvs hva de hadde fått hvis det ikke hadde blitt tilbudt hverdagsrehabilitering. Kartleggingene har blitt gjennomført før oppstart av hverdagsrehabilitering, og ved avslutning av hverdagsrehabiliteringen.

Brukerne har blitt kategorisert til kategoriene høy (H), middels (M), lav (L) ut fra mengde timer i hjemmetjenesten eller besøk fra hjemmetjenesten.

Endringer i timer i hjemmetjenesten

Endringer hjemmetjenesten beskrevet ut fra antall timer brukerne har før og etter pr uke (REHV = hverdagsrehabilitering)

N = 98	Før	Etter
Gjennomsnitt	6,6	4,3
Median	5,7	2,8
Minimum	0,3	0,0
Maksimum	27,0	18,1
Andel med 0 timer etter REHV		18,4 %
Andel med ingen endring etter REHV		34,7 %
Andel med reduksjon etter REHV		61,2 %
Andel med økning etter REHV		4,1 %

Utvikling i COPM (Canadian occupational performance measure)

Det har blitt gjennomført kartlegging med COPM ved oppstart og ved avslutning. Tabellen nedenfor beskriver utviklingen i COPM score. Det skilles mellom kategoriene tilfredshet og utførelse. 2 poeng utvikling er signifikant forbedring. 80,9 % har en økning på 2 eller mer i tilfredshet ved valgte aktivitetsmål etter endt hverdagsrehabilitering, 75 % har en økning på 2 eller mer i utførelse av aktivitet.

N = 94	Tilfredshet	Utførelse
Gjennomsnitt	3,8	3,4
Median	4,0	3,4
Minimum	-2,0	-2,0
Maksimum	9,0	8,6
Andel med en økning på 2 eller mer	80,9 %	75,5 %

Utvikling SPPB (Short Physical Performance Battery)

Det har blitt gjennomført kartlegging med SPPB ved oppstart og avslutning. 1 poeng utvikling er signifikant forbedring. 62,5 % har en økning på 1 eller mer etter endt hverdagsrehabilitering.

N = 88	Utvikling
Gjennomsnitt	1,3
Median	1,0
Minimum	-3,0
Maksimum	8,0
Andel med en økning på 1 eller mer	62,5 %

Fokusgrupper

Det har blitt gjennomført 4 fokusgruppeintervju i de aktuelle sonene ca. 6 mnd. etter innføring av hverdagsrehabilitering. Dette har gitt oss verdifull informasjon om hva som fungerer bra, og hva som bør forbedres. Fokusgruppeintervjuene har hovedsakelig gitt god tilbakemelding på innføring av hverdagsrehabilitering:

- «Målene til brukerne kommer frem på alle møter. Det drar vi i hjemmetjenesten godt nytte av og det kommer brukerne til gode!»
- Vi vet mer om behovene til hver enkel bruker»
- «Jeg er faktisk veldig imponert. Det var mange pasienter som jeg ikke trodde kunne bli bedre, som ble mye mer selvstendige. Jeg har fått noen aha opplevelser!»
- «Det har vært veldig positivt! De har vært veldig synlige i sona, de som har vært i teamet, så vi har lært mye av dem.»
- «Når vi har rehabiliteringsteamet her, som har vurdert brukeren, kommer vi lettere frem til en enighet om hva som er best for han.

Foreløpig vurdering av resultatene

Resultatene så langt gir kommunen gode indikasjoner på at hverdagsrehabilitering er en hensiktsmessig måte å drive tjenester på for de aktuelle målgruppene. Det ser ut til å gi en gevinst først og fremst for brukerne selv, hvor en stor andel vurderer utførelsen (80%) og tilfredsheten (75%) i aktivitetene til signifikant forbedret. 62,5 % får også en økt målbar fysisk funksjon. Det har også vært brukt IPLOS, men dette verktøyet ser så langt ikke ut til å fange opp endringene brukerne gjør i funksjon og aktivitetsutførelse.

61 % av brukerne har en nedgang i antall timer fra hjemmetjeneste fra før hverdagsrehabilitering til etter endt hverdagsrehabilitering. Det er så langt ikke utarbeidet resultater på hvor lenge denne effekten holder seg for den enkelte bruker og hvordan forløpet vil se ut videre.

Det er gode tilbakemeldinger fra ansatte i hjemmetjenesten om måten å arbeide på, kompetanse og tverrfaglig samarbeid, samt betydning for brukerne.

Hverdagsrehabilitering kan være en av flere løsninger på hvordan kommunene skal etablere mer bærekraftige tjenester for å løse framtidens utfordringer.

Kristiansand kommune har fått innvilget en offentlig phd som skal se på ulikhetene mellom tradisjonelle hjemmetjenester og hverdagsrehabilitering og inne ut av hva effekten er over tid. Arbeidet starter i 2015.

Forankring i Kristiansand kommune i 2014

Hverdagsrehabilitering i Kristiansand er forankret i [Helsefremmingsplanen](#) (2013), *Innføre hverdagsrehabilitering som ny tjeneste.*

Arbeidet er videre forankret i [kommunes handlingsprogram](#) (2014-2017).

Styrket og målrettet rehabiliteringsarbeid

- *Innføre hverdagsrehabilitering som arbeidsform i alle soner i hjemmetjenesten.*

I 2014 har det blitt gjennomført 3 styringsgruppemøter med følgende vedtak. I tillegg har hverdagsrehabilitering blitt behandlet i sektorens ledergruppe, og lagt fram for Helse- og sosialstyret.

Styringsgruppe vedtak 31/3- 14

Styringsgruppe har vedtatt at hverdagsrehabilitering implementeres i hele Kristiansand fra nyåret 2015. Perioden fram til dette benyttes til å skaffe erfaring, evaluere og lage en modell for hverdagsrehabilitering som kan iverksettes i resten av sonene.

Valg av organisasjonsmodell for hverdagsrehabilitering må være klart tidlig høst 2014.

Styringsgruppemøte vedtak 10.09.14

- *Styringsgruppen anbefaler at motorteammodellen innføres for hverdagsrehabilitering i Kristiansand.*
- *Prosjektgruppa utarbeider forslag til organisering og ledelse av motorteamene. Endelig beslutning om organisering og ledelse tas i sektorens ledergruppe.*
- *Hverdagsrehabilitering videreføres etter tidligere oppsatt plan*
- *Prosjektgruppa utarbeider forslag til opptrappingsplan av hverdagsrehabilitering, inkludert bemanning og ressursbruk. Endelig beslutning vedrørende ressursbruk må tas i sektorens ledergruppe.*

Styringsgruppe vedtak 03.12.14

- *Styringsgruppen følger prosjektgruppens anbefaling om organisering og ledelse av hverdagsrehabilitering. Saken behandles i sektorens ledergruppe i løpet av desember 2014.*
- *Styringsgruppen tar forslag om opptrappingsplan, bemanning og ressursbruk til orientering og behandler dette videre i sektorens ledergruppe i løpet av desember.*

Videreføring i 2015

Det er allerede bestemt at hverdagsrehabilitering skal innføres i Kristiansand kommune for 11 soner i hjemmetjenesten og omsorgsboligene. Det skal videre vurderes hvordan erfaringer fra prosjekt hverdagsrehabilitering kan benyttes inn mot nye målgrupper som utviklingshemmede og brukergrupper innen rus- og psykisk helse. Videre kompetansearbeid for å sikre vedlikehold og utvikling av hverdagsrehabiliteringen står sentralt i videreføringen. Fortsatt arbeid med sammenheng mellom ulike rehabiliteringstjenester og videreutvikling av disse vil være sentralt.

Det er søkt om midler fra Helsedirektoratet til videreføring av hverdagsrehabilitering

Mer informasjon om hverdagsrehabilitering i Kristiansand kommune er gjort tilgjengelig på følgende nettside:
<http://kristiansand.kommune.no/hverdagsrehabilitering>

Litteraturliste

Innovasjon i Omsorg

Morgendagens omsorg

Omsorgsplan 2011- 2015

Samhandlingsreformen

Fredriciaprosjektet

Hverdagsrehabilitering, Tuntland og Ness

http://dsi.dk/udgivelser/?mode=product&id=287&type=book_whole&project_id=3106

Iverksetting av hverdagsrehabilitering i norske kommuner:

<http://netf.no/NETF/vi-mener/Paavirkningsarbeid/Hverdagsrehabilitering/Prosjekt-Hverdagsrehabilitering>

Hemrehabilitering, [Østersund kommune](#), Sverige

Sykepleien, 2011, Danmark satser på rehabilitering

Ergoterapeuten nr 01/12. Temanummer om hverdagsrehabilitering

Helsefremmingsplanen, plan for folkehelse, forebygging og rehabilitering, Kristiansand kommune

Handlingsprogram for Kristiansand kommune 2014-2017